

NARODNI DNEVNIK

Izba je vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20,— inozemstvo Din 80,—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 8.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 18.633.

Svobodne volitve tudi v Macedoniji.

Ko so s ponosom in poudarkom govorili vladni politiki, da je namen nove vlade predvsem ta, da zasužna svobodne volitve, potem smo sprejeli to vest sicer z zadoščenjem, toda tudi s skepsjo. Vest je bila pač prelepa, da bi mogli čisto verjeti v njeno brezhibno izvedbo in zato smo bili zadovoljni, da je bila potreba res svobodnih volitev vsaj priznana tudi na najbolj merodajnem mestu.

Pri najboljši volji pač ne moremo verjeti v tako velik strankarski altruizem, da bi katerakoli stranka pozabila malo zatisniti oči, če ji more to donesti strankarski dobiček. Zato smo tudi vladno napoved o svobodnih volitvah razumeli tako, da bodo volitve v Sloveniji in na Hrvaški absolutno svobodne, da bodo v Vojvodini in Bosni skoraj svobodne, da bodo v predkumanovski Srbiji tudi še precej svobodne, da pa bodo v Macedoniji le mnogo bolj svobodne ko preje, a še vedno daleč od res svobodnih volitev.

Morebiti je bilo celo to naše mnenje malo preoptimistično, kar dokazuje napad na Pavla Radića in druge radićevske poslance, da bo težko govoriti le o relativno svobodnih volitvah v Macedoniji. Opozicijski tisk se seveda zaradi tega napada silno zgraža, pa čeprav je včasih lepo molčal, ko so njegovi kandidati bili izvoljeni na podlagi še neprijetno hujšega terorja. Pa to je že stara stvar pri našem strankarskem tisku, da je ogorčen in tudi navdušen le takrat, kadar mu to zapoveduje strankarski generalni štab, da pa zna tudi vzorno molčati, kadar je molk stranki ugoden.

Jasno je, da mora vsak resničen demokrat obsojati vsako nasilje in naj se godi kjerkoli in od kogarkoli. Čeprav pa se prištevamo med resnične demokrate, vendar se radi nesvobodnih volitev v Macedoniji niti najmanj ne zgražamo. Zgodilo se je pač samo to, kar smo pričakovali in kar se še vedno ne bo tako kmalu nehalo.

Stvar je pač v tem, da je treba za vsako stvar časa. Kakor ni mogoče, da bi dobra stvar prodrla takoj, tako tudi ni mogoče, da bi slaba navada bila čez noč odpravljena. Za oboje je treba časa in dela. In pričrčani smo, da bo navada in delo v svobodnih volitvah polagoma prodrlo po vsej državi, ko bo v prečanskih krajih uveljavljena kot nedotakljiva in svet zakon.

Za popolno izvedbo svobodnih volitev pa je tudi potrebno, da narod tako napreduje, da ne morejo demagoška gesla premočiti njegove sodbje in da strankarski aparati ne diktirajo volitev, koga sme voliti. Če celo pa je nedopustno, da gotove oblasti prepovedujejo nekaterim volivcem, da kandidirajo na listi, ki je smatrajo za pravilno. Tudi volivna svoboda pri nas je pač že samo relativna.

Ravno demagogija pa more igrati v Macedoniji odločilno vlogo. Ker je bilo tu nasilje od nekdaj — in ne šele od leta 1918 — največje, je volivec tudi pripravljen glasovati za najbolj ekstremno stranko, pa čeprav mu njegova načela ne ustrezajo. Zato je čisto gotovo, da bi imeli danes, če bi režim v Macedoniji nekoliko popustil, makedonstvujušči s skrito bombo največji uspeh. Iz notranjega vprašanja bi dobili tako neverjetno težko zunanje vprašanje. Pa da govorimo tudi z ozirom na zadnji incident čisto konkretno. V Macedoniji žive morada vsi mogoči narodi, le Hrvatov tam ni. In vendar hoče tam kandidirati najbolj izrazita hrvatska stranka. In upa celo na uspeh. Zakaj?

Seveda pa je pri tem jasno, da ima

Spor z Albanijo poostren.

GJURAŠKOVIĆ SE NI IZPUŠČEN.

Beograd, 1. julija. Na včerajšnjem popoldanskem sestanku je Bodrero kot zastopnik albanskih interesov v Jugoslaviji v imenu albanske vlade predlagal našemu zunanjemu ministru, da naj se najprej obnovi diplomatski odnosi in da bo šele potem izpuščen Gjurašković na svobodo. Nato mu je odgovoril Marinković to-le: »Jugoslavija je, da bi podala dokaz o svojem pomirljivem stališču, pristala na predlog velesil. Potemlakem je sedaj iniciativa v rokah velesil. A ta iniciativa ima za posledico dolžnost, da predlog velesil sprejme tudi druga stranka. O predlogu Albanije se ne da razgovarjati, ker to vprašanje sedaj ne obstoja več kot vprašanje med Jugoslavijo in Albanijo, ampak je to vprašanje velesil, ki so tu angažirane.

Ob tej priliki naglašajo naši merodajni krogi, da se ne samo ne more ta nepopolni predlog Albanije sprejeti, ampak je sploh vsak albanski predlog nesprejemljiv, ker je že storjen kolektiven korak. Zato ne preostaja drugega, da se to, kar predlagajo velesile, sprejme doslovno s te in one strani, ali pa naša država smatra, kakor da bi ta korak ne bil storjen. V tem zadnjem primeru pa je naša država voljna in tudi v stanju, da sama zaščiti svoje interese na način, ki je v skladu z njenim prestižem.

Beograd, 1. julija. Včeraj bi morala albanska vlada izpustiti iz zaporov dragomana našega poslaništva v Tirani Gjuraškovića. Vendar pa niti včeraj zvečer še ni bil Gjurašković na svobodi, ker je vlada v Tirani izzvala v poslednjem času nove težkoče. Albanska vlada je stavila ponovno nove zahteve naši vladi, ki se tičejo rešitve jugoslovansko-albanskega spora. Albanska vlada stoji dosledno na stališču, da mora prej izvršiti naša vlada svoje dolžnosti napram Albaniji, to je, da umakne ostre izraze, ki jih je rabila jugoslovanska vlada napram albanski vladi po aretaciji jugoslovanskega dra-

gomana Djuraškovića v Tirani. Šele po zadoščenju naše vlade, bo albanska vlada izpustila na svobodo Gjuraškovića. Z ozirom na ponovno zahtevo albanske vlade, so bili včeraj pri našem zunanjem ministru dr. Voji Marinkoviću češkoslovaški poslanik na našem dvoru Šeba, angleški in italijanski poslanik general Bodrero, ki so intervenirali v zadevi jugoslovansko-albanskega spora v smislu čimprejšnje likvidacije.

ODLOČNO STALIŠČE NAŠE VLADE.

Beograd, 1. julija. V tukajšnjih diplomatskih krogih se trdovratno vzdržuje vest, da bo jugoslovanska vlada, ako Tirana v teku današnjega dne ne da popolnega odgovora, odgovorila na korak velesil s svoje strani z drugim korakom, s katerim bo velesile jasno opozorila, da njihov predlog ni našel odmeva v Tirani in da se torej smatra mislija velesil v tem vprašanju za završeno. Zato bo jugoslovanska vlada ukrenila potrebne odredbe, da zaščiti svoje interese in da ohrani nedotaknjeno državno dostojanstvo. Odgovornost za tak razvoj stvari pa gre na račun uloge italijanske diplomacije.

NENADNA KONFERENCA CHAMBERLAINA Z BRIANDOM.

Pariz, 1. julija. Glede na nepričakovan prihod Chamberlaina v Pariz in na dolge včerajšnje konference z Briandom se trdi v diplomatskih krogih, da se je na teh konferencah razpravljalo poleg drugih aktualnih mednarodnih vprašanj tudi o rešitvi jugoslovansko-albanskega konflikta. Po zatrdilu tukajšnje nemške diplomacije je staval Chamberlain Briandu nov predlog, glede rešitve jugoslovansko-albanskega spora. Včerajšnji listi javljajo, da je nenaden povratek Brianda z dežele v Pariz zaradi istotako nenadnega prihoda Chamberlaina v Pariz izval v vseh evropskih prestolnicah senzacijo in da stojimo pred važnimi dogodki.

znani »Glavnjači« tri dni, a so ga včeraj odtod premestili v oddelek za agente. Sinoči pa ga je mestna uprava izpustila, da v spremstvu svojega najnovejšega tovariša agenta odpotuje v Zagreb.

ZVEZA MED ČRNOGORSKIMI IN HRVATSKIMI FEDERALISTI.

Cetinje, 1. julija. V sredo 29. in v četrtek 30. junija se je vršilo zasedanje izvršilnega odbora črnogorske federalistične stranke. Na zboru sta bila tudi dr. Dežman in dr. Košutić, kot delegata HSS. O zasedanju in o sklepih zasedanja je bil izdan obširen komuniké.

MADJARSKA STRANKA SE POGAJA Z VLADO.

Beograd, 1. julija. Ker ni prišel Velja Vukičević popoldne v svoj kabinet, je odpadel sestanek z voditelji madjarske stranke, ki so prispeli v Beograd, da se dogovore o skupnem nastopu na volitvah. Ta sestanek se bo vršil danes.

PRVO KANDIDATNO LISTO SO VLOŽILI ZEMLJORADNIKI.

Bihac, 1. julija. Zemljoradniki so predali na okrajnem sodišču svojo listo za volitve v narodno skupščino. Ta lista je prva. Nosilec liste je Čeda Kokanović.

NEZASLIŠANO POSTOPANJE Z NOVINARJEM.

Beograd, 1. julija. Pred dvema dneva smo pripeljali v Beograd dopisnika »Obzora« in »Jutarnjega lista« iz Skoplja Vinka Mandekića. Skopljska policija je postopala proti njemu zaradi poročila, ki ga je bil poslal listom v Zagreb o priliki dohoda dr. Košutića v Skoplje. Dasi so ta poročila blažja ko ona, ki so bila objavljena v beograjskih listih, vendar je policija tako postopala. Mandekić je bil najprej obsojen na pet dni zapore, nato so ga dejali v okove in ga v spremstvu žandarjev pripeljali v Niš. Niška policija ga je eskortirala v Beograd, kjer je prebil v slabom

HSS vso pravico postavljati kandidate v vsej državi in razviti svojo agitacijo po vsej državi. In kdor jo v tem ovira, ta krši zakon in v obrambo zakona morajo nastopiti vsi demokrati.

Samo brez vsakih iluzij in zadovoljiti se morajo s tem, da je nasilje vsako leto manjše, da smo svobodnim volitvam vedno bližji in obenem delati na tem, da bo mogoče uporabiti tudi odločilen argument, da je namreč Macedonija za svobodne volitve zrela. Zato bi bilo

Vlada proti pašičevcem.

Beograd, 1. julija. Sinoči je na nujen poziv Marka Trifkovića prispel v Beograd Aca Stanojević in je bil takoj po njegovem prihodu sestanek v hotelu »Pariz« med Aco Stanojevićem, Markom Trifkovićem in ostalimi člani izvršilnega odbora radikalne stranke, v katerem so po večini pašičevci.

Aca Stanojević je bil poklican v Beograd, da zavzame energično stališče proti vladi in proti vplivom, ki jih vrši sedanja vlada na volilna dela. — Radikalni eksekutivni odbor je dobil iz naroda več pritožb, v katerih se ugotavlja, da je pritisk policije dan za dnevno veliko večji. Tako je prispela pritožba iz Bačke, v kateri je rečeno, da se zahteva od vseh organizacij, da se sprejmejo oni kandidati, ki jih predstavlja vladna skupina, ker se sicer razpusti odbor organizacij in se izvoli nov odbor. To se faktično tudi že dogaja in se vabijo novi odbori, v katerih so javni notarji postavljeni za predsednike krajevnih organizacij, a srezki poglavarji za predsednike srezkih odborov radikalne stranke.

Izvršilni odbor je prejel tudi pritožbo iz Bačke Palanke, v kateri je rečeno, da je Svetozar Stanković postavljen nezakonito in pod pritiskom političnih oblasti za nosilca liste radikalne stranke za novosadsko okrožje. Tretja pritožba izvir iz Stare Pazove, v kateri se govori o odstavitvi treh predsednikov občin v staropazovskem okraju, ti so bili pred kratkim izvoljeni in je to volitev ministrstvo notranjih del kot pravilno potrdilo.

Glavni izvršilni odbor zbira ves ta material pri vseh svojih radikalnih organizacijah in ga bo predložil ožjemu odboru radikalne stranke, ki se sestane te dni. Pašičevci se pripravljajo na odprto borbo proti Vukičevićevi vladi.

Beograd, 1. julija. Kakor se doznava, bo sklical Aca Stanojević v kakih dveh dneh sporazumno s pašičevci ožji odbor radikalne stranke. Pašičevci izjavljajo, da pričakujejo kot nekaj gotovega, da bo prišlo na tej seji do prekinitve z vladno radikalno skupino. Pašičevci bodo na tej seji sklenili, da se edino oni smejo smatrati za prave radikale, radikalni predstavniki v vladi pa niso taki pravi radikali. Pašičevci bodo še počakali dva do tri dni, da vidijo, kako bo nadalje postopal radikalni del vlade. Ako jim ta nastop ne bo po volji, potem ožji glavni odbor radikalnih članov vlade ne bo več smatral za predstavnike radikalne stranke.

BYRD PRELETETEL PARIZ.

Pariz, 1. julija. Kapitan Byrd je včeraj letel nad Parizom z hitrostjo 190 km na uro. — Včeraj je Byrd odletel v južno Nemčijo k Donavi, kjer namerava poleteti ob tej reki preko Dunaja, Budimpešte v Bukarešto in še dalje.

KONFERENCA DEMOKRATSKIH MINISTROV.

Beograd, 1. julija. Sinoči je bila pri dr. Voji Marinkoviću konferenca prvakov demokratske stranke, ki so se je udeležili dr. Kumanudi, dr. Mijović in dr. Šumenković. Šlo je za aktualne stvari v demokratski zajednici, ki so se objavile po seji muslimanskega kluba in po razgovoru dr. Marinkovića z dr. Spahom.

VOJASKE PRIPRAVE RUMUNIJE.

Bukarešta, 1. julija. Bivši predsednik vlade Avarescu je očital ministru Vitolu, da je nova vlada v zadnjem času izdala že tri milijarde lejev za vojaške potrebe.

Dnevne vesti

V VSAKEM OZIRU IZGUBA.

Letos se je pripetilo, da na nekem zavodu dijaki niso mogli dobiti pravočasno izprijčeval, ker so bila ta izprijčevala tako obdarjena s tiskovnimi napakami, da jih ni bilo mogoče izročiti dijakom.

Včasih so namreč izprijčevala izdelovala domače tiskarne, in sicer lepo in v redu ter brez vsake tiskovne napake. Sedaj pa so bila izdelana izprijčevala v Beogradu in Slovenci imamo sedaj ta dobiček, da so postala izprijčevala slaba ne samo vsled slabih redov, temveč tudi vsled tiskovnih napak.

Mislimo, da bi gospodje v Beogradu ta »napredek« Slovincem lahko prihranili.

— **Odlikovanje bizantologov.** Z redom sv. Save 8. razreda so odlikovani bizantologi: češkoslovaški profesor Kadlec, poljski profesor Ivanov in rumunski profesor Popesca.

— **Zakon o organizaciji finančnih oblasti.** V generalni direkciji davkov je izdelan nov zakonski načrt o organizaciji finančnih oblasti. Novi zakonski načrt projektira velike izpremembe.

— **Pregovori glede ureditve našega vojnega dolga napram Angliji** se bližajo koncu. Te dni je odpotovala naša delegacija v London.

— **Naknadni kredit za direkcijo državnih rudnikov.** Direkcija državnih rudnikov bo zahtevala od finančnega ministrstva naknadni kredit v znesku 20 milijonov dinarjev.

— **Praktična dela šumarskih dijakov.** Ministrstvo šum in rudnikov je razmestilo vse slušatelje šumarskih fakultet v svrhu praktične izobrazbe po raznih šumarskih podjetjih.

— **Protitobačni kongres.** Od 2. do 5. julija se vrši v Pragi protitobačni kongres. Iz Jugoslavije se po možnosti udeležijo kongresa Djordje Stajč, inspektor min. soc. politike v pokopju.

— **Principov dom.** V Grahovu v Bosni nameravajo zgraditi dom Gavrila Principa. Grahovo je namreč rojstni kraj Principov. Denarna sredstva za zgradbo doma naj bi se zbrala potom prodaje Principovih slik. Te dni je prišel v Slovenijo poseben delegat, da pritegne tudi Slovenijo k sodelovanju. Slika Gavrila Principa je razstavljena v izložbi tvrde Magdič. V projektiranem domu se bodo nastanila vsa patriotska, kulturna in humanitarna društva v Grahovem.

— **Razpisane zdravniške službe.** Razpisano je mesto okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Ljutomer s sedežem v Ljutomeru. Prošnje je vložiti najkasneje do 31. julija.

— **Razpisane službe sodnih pisarniških uradnikov.** Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani razpisuje za svoj okoliš štiri mesta pisarniških pripravnikov.

— **Mednarodni kongres krščanskih visokošolcev.** Od 7. do 13. julija se vrši v Opočnu (Čehoslovakija) prvi mednarodni Kongres krščanskih visokošolcev. Kongres zasleduje pacifistična stremeljenja ter je prvi poizkus zblizanja krščanskega dijaštva vseh narodov.

— **Sprejem gojencev za podoficirsko šolo v Petrovaradinu.** Po odredbi ministrstva vojske in mornarice se sprejme letos v podoficirsko šolo v Petrovaradinu 150 novih gojencev. Kandidati ne smejo biti mlajši od 17 let in ne starejši od 21 let. Zahteva se vsaj dovršena osnovna šola.

— **Sprejem gojencev za medicino in farmacijo.** Po odredbi ministrstva vojske in mornarice se sprejme letos 12 gojencev za študij medicine in 20 gojencev za študij farmacije — na domačih fakultetah. Sprejemajo se za medicino sedanji medicinci, v prvi vrsti oni, ki imajo izpit iz prvega rigorosa in se obvezajo, da bodo služili vojno higijeno na univerzi, za farmacijo pa absolvirani maturanti s tirocinijem ali pa dijaki farmacije. Gojencem se nakažejo prejemki s 1. oktobrom in sicer štipendij po 1200 Din mesečno, za nabavo knjig in ostalih šolskih potrebščin po 600 Din za semester ter potrebne zneske za šolnino in izpitne takse. Prošnje naj se pošljejo neposredno sanitelnemu odeljenju ministrstva vojske in mornarice najkasneje do 20. avgusta. Interesente opozarjamo na tozadevni konkurz v 140 številki »Službenih Novin« z dne 25. junija 1927.

— **Enoletna vinarska in sadjarska šola v Mariboru** prične novo šolsko leto 1927/28 dne 1. oktobra t. l. Šola je v zvezi internat za gojence. Zavod ima namen, da izobražuje kmetske sinove, ki ostanejo po dovršeni šoli doma na posestvu. Na zavod se sprejme 30 gojencev, in sicer 20 na prosta mesta kot državni gojenci in 10 na plačujoča mesta kot privatni gojenci. 10 državnih gojencev je iz ljubljanske, 10 pa iz mariborske oblasti. Mesečna oskrbnina za plačujoče kmečke sinove je 150 Din. Plačujoči naj vpolnijo svoje prošnje do 15. septembra direkiji srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru, oni pa, ki hočejo dobiti državno mesto, pristojnemu svezkemu poglavarju do 1. septembra. Lastnoročno, na celo polo pisane prošnje morajo biti kolkovane (Din 5.— in Din 20.—). Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico ali zadnje šolsko sprijčevalo, 4. izprijčevalo pravosti pri prosilcih, ki ne vstopijo neposredno iz kake druge šole, 5. obveza staršev, da ostane sin doma, 6. zdravniško sprijčevalo, 7. premožanjski izkaz pri onih, ki prosijo za prosto mesto. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let. Pred končnim sprejemom morajo napraviti prosilci sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Tega izpita so oproščeni absolventi najmanj dveh razredov meščanske ali kake srednje šole. Ob vstopu preišče učenca zdravnik zavoda. O sprejemu se obvešča pismeno. — Direktor Andrej Zmavc.

— **Napredovanje in vpokojitve v naši vojski.** Na Vidov dan je bil podpisan ukaz, s katerim so napredovali 1 divizijski general za armijskega generala, 8 brigadnih genera-

lov za divzijske generale, dalje za generalštabnega polkovnika podpolkovnik Lev Rupnik, v pehoti za majorje kapetani I. klase: Viktor Hengel, Ljudevit Kameron, Josip Valer, Vladimir Bošnjak in Franjo Lukac; za kapetana I. klase kap. II. klase Karel Bračič in Ivan Pristov; za kapetane II. klase poročniki: Josip Apsac, Josip Bastijančič, Josip Šolc, Ignac Tanko in Lavoslav Zagorac; v artiljeriji za majorja kapetana I. klase Stanko Babič in Stefan Lavrič, za kapetana I. klase kapetan II. klase Janko Hrašč; v inženirski stroki za kapetana prve klase kapetan durge klase Franjo Remec, za poročnika podporočnika Oskar Ključec in Robert Murko; v zrakoplovstvu za kapetana I. klase kapetana II. klase Vekoslav Naglič in Oskar Umek, za kapetana II. klase poročnika Askar Vidal in Milan Dir; v ekonomski stroki za administrativnega kapetana I. klase kapetan II. klase Ivan Janc, za administrativnega kapitana II. klase poročnik Milan Globočnik; za administrativne poročnike podporočniki Janko Kranjc, Janko Bireš in Vekoslav Zelenko; v inženirsko-tehniški stroki za adm. poročnika dr. Josip Novak; v sanitetni stroki za sanitetnega kapitana II. klase poročnik dr. Ljudevit Derže; v sodni stroki za administrativnega kapetana II. klase poročnik Matej Koh; v veterinarski stroki podpolkovnik Ivan Grom; v mornarici za poročnika vojnega broda II. klase poročnik fregate Milan Reman; za ekonom. kapetana II. klase poročnik fregate Radivoj Fink; za adm. kapetana II. klase poročnik Valentin Kumpan; za teh. poslovođe III. klase poslovođe IV. klase Viktor Petrič in Franjo Pibernik; za poročnike korvete absolventi pomorske vojske akademije Otmar Krepelj, Franjo Rauš, Vladimir Kandare in Jože Kvac; za strokovnega poročnika podporočnik Franjo Ogrizek; za inženirja-kapetana II. klase poročnik Anton Ošlak; za mornariško-tehnične poročnike vodje strojne skupine Anton Bremen, Janko Gustin in Rafael Perkanc. Vpokojeni so bili 3 brigadni generali ter med drugim pobotni polkovnik Josip Borko in podpolkovnik Josip Novak.

— **Iz sodne službe.** Upokojen je jetniški paznik pri deželnem sodišču v Ljubljani Anton Faganel.

— **Diplomski izpit za inženjerja in arhitekta** je napravil g. Stanislav Rohman, sin kmetijskega svetnika Viljema Rohmana.

— **Iz carinske službe.** Za kemika pri glavni carinarnici v Skoplju je imenovan vpokojeni kemik Andrej Grošelj.

— **Iz finančne službe.** Imenovani so: za svetnika pri finančni prokuraturi v Ljubljani dr. Jože Vidmar, za inspektorja finančne kontrole v Murski Soboti podinspektor Martin Potočnik, za inspektorja finančne kontrole v Banjaluki podinspektor finančne kontrole v Prevaljah Ivan Cretnik, za inspektorja finančne kontrole v Celju podinspektor finančne kontrole v Skoplju Anton Muc.

— **250 letnica univerze v Innsbrucku.** Univerza v Innsbrucku, na kateri je študiral tudi ta ali oni Slovenec starejše generacije, je praznovala te dni 250 letnico svojega obstanka. K jubileju ji je čestitala med drugim tudi pariška Sorbona.

— **Transoceanska letalca poletela v Varšavo.** Iz Marijinih Lazny sta poletela preoceanska letalca Chamberlin in Levine kljub dežju in megli v Varšavo.

— **Byrd poletel iz Newyorka v Pariz.** Byrd, ki je bil zadnje dni neprestano pripravljen za transoceanski polet, vendar pa radi neugodnih vremenskih razmer ni mogel startati, se je od odločil predvčerajšnjim tako nenadoma za polet, da niti njegovi spremljevalci do zadnjega trenutka o tem niso ničesar vedeli. Byrda spremljajo trije piloti in en mehanik. Pred poletom je Byrd izjavil, da je njegovo letalo »Amerika« dovolj močno, da kljubuje tudi najmočnejšim viharjem. Dasi je tehtal njegov aeroplan v trenutku starta 7 in pol ton, torej več kot vsak drugi aeroplan doslej, se je dvignil s tal tekom 84 sekund. »Amerika« je prvo letalo, ki transportira preko oceana oficalno pošto. Na krovu ima 200 pisem. — Po zadnjih vesteh je pilot Byrd v Evropo, v severno Francijo, prišel je pristal, ni znano. Da ni dospel direktno na svoj cilj v Pariz, so krive neugodne vremenske razmere, megla itd., s katerimi se je moral med poletom boriti.

— **Maitlandov polet iz San Franciscu v Honolulu** se je posrešil. Maitland je prvi, ki je preletel 2400 milj dolgo progo San Franciscu — Honolulu.

— **Nazadovanje porodov v Franciji.** Iz Pariza poročajo: Ministrstvo za javna dela je objavilo te dni statistiko o gibanju prebivalstva v Franciji v prvem četrtletju 1927. Iz statistike je razvidno, da presega v Franciji v prvem četrtletju 1927 število smrtnih slučajev število porodov za 52.252.

— **Tri smrtne obsodbe v Varaždinu.** Varaždinsko sodišče je obsodilo te dni tri zločince na smrt. — Dne 7. februarja je bil umorjen v Proksu posestnik Mihael Marinković. Umoril ga je hlapec Josip Horvat. K umoru ga je naščuvala nečakinja umorjenega Milka Marinkovič in Ana Pusik. Motiv dejanja je bilo dejstvo, da je napravil Marinkovič oporoko, v kateri je zapustil ženskama legat. Ženski pa nista mogli pričati njegove smrti, temveč sta nagovorili Horvata, da je zvalil starca v podstrešje, odkoder ga je vrgel na dvorišče. Težko poškodovanega Marinkoviča sta umorili ženski s tem, da sta po njem hodili ter ga zbadali z noži. Trojica je bila obsojena na smrt.

— **Oficir — defravdant.** Pred vojaškim sodiščem v Beogradu se je te dni zagovarjal administrativni poročnik Marko Lisič, obdolžen, da je poneveril 109.101 Din. Na prvi instanci je bil obsojen samo radi potvorbe nekega računa v znesku 36.105 Din na šest mesecev ječe. Drugoinstančno sodišče ga je spoznalo krivim poneverbe 109.101 Din uradnega denarja ter ga obsodilo na 14 let ječe.

— **Madjarska justica.** Iz Budimpešte poročajo: Pred višjim sodiščem v Pecesu se je vršila te dni zanimiva obravnava. Pred tremi leti se je vršil Sziget-Varu proces radi populčnega pretepa. Na zatožni klopi je sedel fašist podzdravnik Csaba Huszar, obdolžen, da je žida Ernsta Friedmanna smrtonočno poškodoval. Obtoženec se je zagovarjal pri obravnavi s silobranom. Smrtonočno poškodovani obtožitelj Friedmann in njegov prijatelj, ki ga je pri napadu branil, sta bila obsojena na dva, oziroma tri mesece zapore. Po pravomočnosti razsodbe je vložil obtoženi napadalec dr. Huszar zoper Friedmanna ponovno tožbo, in sicer je zahteval, da mu plača Friedmann odškodnino 5000 pengö, in sicer z motivacijo, da ni mogel skozi 20 mesecev, za časa ko je bil v preiskavi, dobiti v nobeni bolnici službe. Višje sodišče je obsodilo Friedmanna na plačilo procesualnih stroškov v znesku 525 pengö. Odškodninska tožba je bila zavrnjena. Obe stranki sta prijavili vzoklic.

— **Močan potres na Krimu.** Te dni je bil na Krimu močan potres, ki ga je spremljalo močno podzemsko bobnenje. Potres so čutili v Sebastopolu, Kerču, Jalti in v več drugih mestih na Krimu. Poškodovanih je bilo mnogo poslopj. Potres je, kot se domneva, v zvezi z geološkimi izpremembami na dnu Črnega morja.

— **Katastrofalna poplava na Norveškem.** Pri Katafenu na Norveškem je prišlo te dni do katastrofalne poplave. Na stotine rodbin je postalo preko noči brez strehe. Voda je tako hitro naraščala, da so utegnili ljudje komaj pravočasno zbežati iz hiš ter si rešiti golo življenje. Posebno težko je prizadeta norveška industrija. V električni centrali v Rjekamu, ki je ena od največjih v Evropi, je izbruhnil požar. Voda je odnesla cela industrijska podjetja. Število človeških žrtv še ni znano.

— **Devetletni otroci — vlomilci.** V Breitensteinu na Nižjem Avstrijskem so prišli na sled vlomilski tolpi, obstoječi iz 8- do 9letnih otrok. Mladi vlomilci so operirali s spretnostjo, za katero bi jih zavidal lahko marsikak v izvrševanje svojega »poklica« osiveli zločinci.

— **Posledica oprostite Grosavescu-jeve.** Oprostitev Grosavescu-jeve je imela v Moravski Ostravi tragične posledice. Ena od poslušalk procesa, histerična žena lasnika strojne delavnice Evgena Eschingerja, se je vrnila iz sodne dvorane ter napravila svoje-mu možu, kot že neštevilkokrat, veliko sceno. Tekom prepira se je izrazila, da je prepričana, da bi bila prav tako kot Grosavescu-jeva, oproščena, če bi svojega moža ustrelila. Pripomnila je, da se bo nad njim maščevala, tako kot se je maščevala Grosavescu-jeva nad svojim možem. Eschinger si ni upal vsled te grožnje vso noč spati, tembolj spričo dejstva, da je izgubil pred par dnevi iz njegove blaginje cinkalij, ki ga je hranil v njej. Zjutraj se je prepil ponovil. Ko je žena svojemu možu zopet zagotovila, da ga ubije ter pripomnila, da je prepričana, da bo oproščena, kot je bila Grosavescu-jeva, je potegnila mož revolver ter oddal na ženo šest strelcev. Pet strelcev jo je zadelo v glavo in zgornji del telesa, eden pa v desno roko. Žena je obležala na mestu mrtva.

— **Zrtev površnih sodnikov.** V Ratiboru na Češkoslovaškem se je vršil te dni senzacionalen proces. Leta 1921 so obsodili tamkajšnji kadiji krova Nagerle-ja na 15 let ječe, češ da se je udeležil v družbi dveh lopovov par roparskih napadov. Lopova sta bila namreč mnenja, da ju je Nagerle denunciral. Zato sta se nad njim maščevala ter ga obdolžila, da je sodeloval pri zločinu. Nagerle je zamen zagotavljal, da je nedolžen. Površni sodniki mu niso verjeli ter so ga zašili za 15 let. Mož je sedel do sedaj, ko se je ugotovilo, da je bil obsojen po nedolžnem. Njegove mu zagovorniku se je posrečilo natančno dokazati njegov alibi, razven tega sta zločinca priznala, da sta ga obdolžila po krivici. Če se siromak nad kadiji krvavo maščuje, kdo bo imel prav?

— **Zeno in sina umoril radi zavarovalnine.** V Hamburgu se vrši te dni proces zoper trgovca s čevlji Davida Strasserja, ki je obdolžen, da je umoril svojo ženo in svojega sina, da je prišel na ta način do zavarovalnine. Leta 1925 je prijavil Strasser policiji, da je njegova žena smrtno ponesrečila. Igrala se je z njegovim samokresom, ki se je nenadoma sprožil. Kroglja je zadela ženo v srce. Zena je obležala pri priči mrtva. Bila je zavarovana za 21.000 mark, ki jih je zavarovalnica Strasserju tudi točno izplačala. Pred par meseci se je pripetila slična nezgoda z istim revolverjem Strasserjevemu sinu, ki je bil prav tako zavarovan. Sličnost obeh slučajev je vzbudila sum policijskih oblasti, ki se je jela radi tega za sicer v njegovih krogih obdespošтовanega trgovca nekoliko intenzivneje zanimati, pri čemer je ugotovila, da skušal Strasser že preje enkrat svojega sina spraviti s sveta s tem, da je zaniel v stanovanju požar. Strasser se je nahajal v zadnjih letih v neugodnih finančnih razmerah. Za obravnavo vlada v Hamburgu veliko zanimanje, kajti Strasserja, ki je imel veliko znanec, so smatrali splošno za dobrega in skrbnega rodbinskega očeta.

— **Umeten šampanjec.** Kot poročajo iz Washingtona, sta dobila v Zedinjenih državah dva Belgijca od prohibicijskega urada pravico, da delata na univerzi v Washingtonu poizkuse v produciranju sintetičnega šampanjca, sherryja in porterja.

— **Višinski rekord ženske.** Iz Newyorka poročajo: Gospa Nuka Phillips, znana pilotinja, se je dvignila te dni s svojim letalom 7000 čevljev visoko ter je dosegla s tem nov višinski rekord.

— **Izpremembe v zakonu o taksah in pristojbinah in v tozadevnem pravilniku.** Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala v ponatisku izpremembe in dopolnitve, in sicer v zakonu o taksah in pristojbinah, ki jih navedla finančni zakon za leto 1927/28, in v taksnem in pristojbinskem pravilniku izza dne 31. decembra 1923, ko je izšel ta pra-

vilnik v »Uradnem listu«. Vsa tvarina je natisnjena na listih, to je samo na eni strani papirja, tako da lahko vsako posamezno nove odstavke odreže in prilepil v knjigo. Izpremembe in dopolnitve so izšle v dveh snopičih, katerih oba skupaj veljata Din 6.—, s poštnino pa Din 6.50. Naročila sprejela Tiskovna zadruga v Ljubljani. Prešernova ulica štev. 54.

Ljubljana.

1— **Program II. Jugoslovanskega abstinentskega kongresa v Ljubljani.** V soboto 2. julija ob pol 11. uri sprejem gostov na kolodvoru. Nato pohod po Kolodvorski—Pražakovi—Miklošičevi—Wolfovi—Kongresni trg na realko, kjer je razhod. Ob 16. uri otvoritev skupščine S. T. M. na Taboru. Ob 19. uri pričetek dela sekcij na realki. Ob 21. uri pozdravna čajanka na Taboru. Nedelja 3. julija ob 9. uri otvoritev kongresa na Taboru. Ob 12. uri manifestacija po mestu z godbo na čelu, popoldne razgled velesajma, higijenske razstave in okolice, zvečer ob 20. uri akademija na Taboru. Ponedeljek 4. julija ob pol 8. uri skupščina saveza Treznosti iz Sarajeva, popoldne nadaljevanje skupščine S. T. M. Zaključek abstinentskega kongresa. Ob 20. uri poslovilna čajanka na Taboru. Torek 5. julija ob 6.50 odhod na Bled. Povratek ob 18.18, ob 22.45 odhod gostov.

1— **Odlični gostje v Ljubljani.** Prilikom otvoritve letošnjega mednarodnega vzročnega velesajma pridejo v Ljubljano številni najodličnejši tu- in inozemski gosti. Za časa velesajma t. j. do 11. julija pa najmanj 80 tisoč zastopnikov pridobitnega sveta in drugih posetnikov velesajma. Vljudno naprošamo cenjeno ljubljansko občinstvo, da naj bo napram gostom najprijaznejše, da praktično dokaže močno poznano pristno slovensko gostoljubnost. — Uprava velesajma.

1— **Mobilna antialkoholna razstava antialkoholne šole** pri mestnem središču, obsega-joča preko 50 slik, bo otvorena na realki v soboto 2. julija od 11. do 16. ure, v nedeljo 3. julija od 14. do 16. ure in v ponedeljek 4. julija od 10. do 13. ure.

1— **Oblastno središče trezne mladine v Ljubljani** naznanja vsemu občinstvu, da posluje od 1. julija kongresna pisarna trezne mladine v Akademskem kolegiju, Kolodvorska ulica, telefon štev. 2587. Poslovanje se vrši 1. julija od 9. do 12. ure n' od 15. do 18. ure, 2. julija od 9. do 16. ure, 3. julija od 7. do 9. ure in od 14. do 16. ure, 4. julija pa od 7. do 9. ure, od 11. do 15. ure in od 18. do 20. ure.

1— **Vse občinstvo in prijatelje abstinentskega pokreta** kakor tudi vse abstinente vabimo, da se v soboto ob 10. uri predpoldne udeležijo sprejema abstinentskih gostov, ki pridejo na kongres trezne mladine. Z beograjskim vlakom se pričakuje okoli 700 gostov.

1— **»Beograjska Politika«** poroča, da prisostvuje najbrž abstinentskemu kongresu v Ljubljani Nj. Vel. prestolonaslednik Petar.

1— **Tečaj »Brezalkoholne produkcije«** se vrši dne 4. julija, na kar opozarjamo vse zainteresente. Kdor se ga želi udeležiti, naj to čimprej prijavi »Brezalkoholni produkciji« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

— **Nesreča.** Ferdo Pavlič, gostilničar z Viča, se je večeraj popoldne peljal z motorjem po opravkih v Višnjo goro. Na nepojasnjen način — najbrže vsled prehitre vožnje — pa se je v strmeh klancu nad Višnjo goro ponesrečil. Težko poškodovanega so prepeljali z rešilnim avtom v ljubljansko bolnico.

1— **Kravate, ovratnike, naramnice, ženske in moške negativne prodaja po solidnih cenah** FRANC PAVLIN, GRADIŠČE 3.

SLUČAJ GROSAVESCU.

Porotniki so potrdili vprašanje uboja, ali zanikali so kaznjivo odgovornost za to dejanje. Olga Grosavescu je bila torej oproščena. — Ta sodba je vzbudila v javnosti silno mnogo kritike. Zapored se oglašajo iz vseh krogov mnenja pro in kontra, da oglašili so se celo ljudje, ki pravijo, da naj se odpravijo porote. — Vendar treba priznati, da velika večina javnega mnenja opravičuje oprostilno sodbo, ker prevladuje prepričanje, da Olga Grosavescu nikakor ni mogla biti popolnoma pri pameti, ko je z enim strelom uničila moža in sebe. — Predsednik deželnega sodišča dr. Schreiber je tudi povedal svoje mnenje. Dejal je, da je porota v obče obnesla, dasi je posamičnih slučajev napadnih sodb. On vidi pri porotah dvojno pomanjkljivost. Prva je ta, da nimajo porotniki prav nikakega vpliva na odmero kazni. In vendar je porotnikom največkrat do tega, kakšna bo sledila kazen, zato skušajo tudi že odgovoriti na vprašanje tako, da bo sledila kazen, kakršno oni prisojajo. Ako bi imela biti kazen prehuda, tedaj raje izrečejo oprostitev. — Druga pomanjkljivost je ta, da morajo porotniki reči samo: da — ne, a jim ni treba nič utemeljevati, zakaj da, ali zakaj ne. — Marsikaka kriva sodba bi izostala, ako bi porotniki morali svojo sodbo utemeljiti in izročiti javnosti. Res je tudi, da največkrat porotniki niso sposobni, da bi postavili utemeljitev. Ali to vprašanje zase in bi prihajalo v poštev pri presoji: ali so porote v obče umestne ali ne, ali naj se še dalje ohranijo ali preosnujejo ali celo odpravijo. — Slučaj Grosavescu je torej tudi na Dunaju in dalje po svetu vzbudil znamenito vprašanje o samem obstanku porotnih sodišč. A. G.

PROGRAM OTVORITVE LETOŠNJEGA VZROČNEGA VELESAJMA

v Ljubljani od 2. do 11. julija 1927.

Otvoritev VII. mednarodnega velesajma v Ljubljani se vrši v soboto, dne 2. julija ob pol 10. uri dopoldne. Po pozdravnih besedah gosp. predsednika Bonača otvori prisotni gospod minister za trgovino in industrijo dr. Mehmed Spaho kot častni predsednik velesajma. Nato se vrši ogled razstavnega blaga v sledečem redu: Paviljon E, F, Češkoslova-

ški paviljon, G, H in J, nadalje ogled Higijenske razstave v paviljonu L in Umetnostne razstave v paviljonu K. Nato si povabljeni oddelki gostje ogledajo še razstavljene predmete na prostem. Da se otvoritev ne zavleče, se v ljudno naproša vso odlično vabljeni gosposodi, da dospe pravočasno k otvoritvi.

Od pol 11. ure dopoldne naprej pa poslujejo že vse velesejmske blagajne in je vstop splošno dostopen vsemu občinstvu. Razstavljalce pa naprošamo, da so vsaj do pol 9. ure zjutraj na sejnišču.

Policijska ura. V območju mestne občine ljubljanske bodo za čas velesejma odprle: vse gostilne in razstavljajoče ene ure, kavarnarje v Ljubljani do tretje ure z omejitvijo, da se po drugi uri ne smejo več točiti alkoholne pijače, restavracije, gostilne, kavarnarje in okrepčevalnice v ograjenem prostoru sejnišča do ene ure.

Promenadni koncerti s sijajnimi točkami bodo ob nedeljah na velesejmu. Program bo pravočasno objavljen. Občinstvo na te muzikalne užitke že danes opozarjamo.

Važne telefonske številke: 2140: ravnateljstvo, knjigovodstvo, informativni oddelki Ljubljanskega velesejma in Higijenična razstava; 2148, 2152: telefonski številki za razstavljalce v paviljonu E, F, G, H, J, K, Umetniško razstavo, ekonomat, gasilce; 2720: Stanovanjski urad velesejma na glavnem kolodvoru.

Občinstvo opozarjamo, da se mu bodo nudile v nedeljo na velesejmu poseben atrakcije, ki so skrivnost razstavljalcev. Nikjer ne boste preživeli nedeljskega popoldneva tako prijetno, kot na velesejmu. Velesejmska uprava se je baš to leto potrudila, da bo velesejem nudil obiskovalcem vse polno zanimivih novosti in posebnosti.

Za razvedrilo bo skrbela tudi vojaška godba z najzibrajšim sporedom.

Rumunsko železniško ministrstvo je dovolilo posetnikom letošnjega Ljubljanskega velesejma iz Rumunije na podlagi sejemске legitimacije 50% popust v vožnji na vseh vlakih, ki velja do 15. julija. Doslej naš velesejem ni imel v Rumuniji nikakih olajšav. Da mu je letos to priznано, je zopet nov dokaz, kako se ta ustanova tudi v tujini čimdalje bolj uveljavlja.

Sport.

IZID LAHKOATLETSEKIH TEKEM JSS DNE 28. JUNIJA 1927.

K lahkoatletičnim tekmam JSS se je prijavilo 19 vrst po 8 bratov in 39 posameznikov. V obveznih prostih vajah je doseglo:

I. mesto Sokolsko društvo Ljubljana (Matice) 217.75 točk.

II. mesto Sokolsko društvo Zagreb I. 213.25 točk.

III. mesto Sokolsko društvo Ljubljana (Matice) 210.25 točk.

V posebnih tekmah pa so dosegli:

I. V metanju kopija v daljino br. Plavišč, Sombor 41.65 m; Stepišek Mirko, Ljubljana II. 29.10 m; Stojković Branko, Sr. Mitrovica 25.27 m.

II. V metanju kladiva br. Zupan Oto, Ljubljana I. 32.07 m; Ferković Peroslav, Zagreb II. 29 m.

III. V metanju diska br. Lojze Vrhovec, Ljubljana 31.90 m; Zupan Oto, Ljubljana I. 30.50 m; Ferković Pero, Zagreb II. 28.48 m.

IV. Skok ob palici v višino br. Ferković Peroslav, Zagreb II. 3.50 m (jugoslovanski sportski rekord prekošen za 20 cm); Gregorka Boris, Ljubljana 3. m; Plavišč Vojislav, Sombor 2.90 m.

V. Tek na 100 m br. Stepišek Drago, Ljubljana II. 11.4 sekunde; Plavišč Vojislav, Sombor 12.1 sekunde; Pibernik Mirko, Ljubljana 12.2 sekunde.

VI. Tek na 100 yds Stepišek Drago, Ljubljana II. 11.4 sekunde; Habič Ivan, Ljubljana II. 11.6 sekunde; Tončič Stanko, Karlovac 11.8 sekunde.

VII. Tek na 400 m br. Plavišč Vojislav, Sombor 56 sekunde; Orel Vlado, Ljubljana 59.1 sekunde.

VIII. Tek na 800 m br. Ferković Preslav, Zagreb II. 2.25 min.

IX. Tek na 1500 m br. Pihler Josip, Sušak 5.04 min.; Adanović Nemanja, Sombor 5 min. 7.6 sek.; Jurković Janko, Ptuj 5 min. 12.2 sekunde.

X. Triskok br. Ferković Peroslav, Zagreb II. 12.47 m; Zupan Oto, Ljubljana I. 11.23 m; Plavišč Vojislav, Sombor 11 m.

XI. Skok v daljino brez zaleta br. Zupan Oto, Ljubljana I. 2.85 m; Ferković Peroslav,

Zagreb II. 2.78 m; Šik Djuro, Karlovac 2.71 m.

XII. Skok v daljavo z zaletom br. Ferković Peroslav, Zagreb I. 6.18; Stepišek Drago, Ljubljana II. 6.16 m; Plavišč Vojislav, Sombor 5.70 m.

XIII. Plezanje po vrvi 9 m br. Zupan Oto, Ljubljana I. 10.6 sek.; Lubej Rajko, Ljubljana I. 11.2 sek.; Orel Vlado, Ljubljana 11.6 sekunde.

XIV. Suvanje krogle 7.25 kg br. Zupan Oto, Ljubljana I. 10.55 m; Ferković Peroslav, Zagreb II. 10.38 m; Grujić Vlado, Sombor 9.88 m.

XV. Skok u vis brez zaleta br. Avsec Dušan, Ljubljana 1.35 m; Gregorka Boris, Ljubljana, Zupan Oto, Ljubljana I., Ferković Peroslav, Zagreb II., Šiftar Pavel, Ljubljana po 1.30 m.

XVI. Skok v višino z zaletom Gregorka Boris Ljubljana 1.65 m; Zabjak Joža, Ljubljana I. 1.60; Ferković Peroslav, Šiftar Pavel, Zupan Vlado, Ljubljana po 1.55 m.

XVII. Plavanje 50 m Popović Nenad 30 sek.; Seunig Stane, Ljubljana 31.1 sek.; Lučaček Boris, Sušak 32 sek.

XVIII. Plavanje 100 m br. Jekić Artur, Srp. Moravice 1.19 min.; Traub Ivica, Sušak 1.21 min.; Šik Djuro, Karlovac 1.24 min.

XIX. Plavanje 200 m br. Popović Nenad, Sombor 2 min. 40.6 sek.; Lucijanić Djuro, Karlovac 2 min. 41.6 sek.

XX. Plavanje 50 m Lucijanić Djuro, Karlovac 8.36 min.; Adanović Nemanja, Sombor 9 min. 4.6 sek.

XXI. Skoki v vodo, iz višine 3 m br. Kordeš Srečko, Ljubljana 54 točk.; Antosiewicz Edi, Ljubljana 52.3 točke.

BORZE.

Ljubljana, 30. junija. Vrednote: invest. pos. 84.5—0, vojna škoda 342—343, zastavni in komunalne Kranjske 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150—0, Merkantilna 98—100 (98), Prašedion 850—0, Kred. zavod 160—170, Vevče 138—0, Stavbna družba 55—65, Sešir 104—0. Blago: Tendence za les mlačna, za deželne pridelke neizpremenjena. Zaključena 2 vagona lesa. Zagreb, 30. junija. Devize: Dunaj 800 do

803, Berlin 1348.5—1351.5, Italija 312.128 do 314.128, London 276 do 278.8, New York 56.70 do 56.90, Pariz 221.93 do 223.93, Praga 168.20 do 169, Curih 1093.5 do 1096.5.

Curih, 30. junija. Devize: Beograd 9.18, Berlin 123.09, New York 519.50, London 25.225, Pariz 20.345, Milan 28.675, Praga 15.38, Budimpešta 90.50, Bukarešta 3.10, Sofija 3.75, Varšava 58, Dunaj 73.10.

To in ono.

ZRAKOPLOV PRED 200 LETI IN — LJUBLJANSKI ŠKOF?

O priliki najnovejše zmage ozračja med Ameriko in staro Evropo je prišla iz starih zapiskov na dan novica, ki je jako zanimiva v stvarnem pogledu in pa za nas Slovence še z drugega vidika.

Leta 1709 je namreč prišlo s Portugalskega poročilo cesarju Karlu, očetu Marije Terezije, o neki čudoviti iznajdbi zračne ladje, s kakoršno hočejo Braziljanci preko oceana v Evropo. Na ta način bo mogoče priti v oblegane kraje, nositi tja poročila in živeti. Ali za bodočnost se nadejajo še veliko večjih koristi od nove ladje.

Ta ladja ima trup v podobi školjke, ima jadra za vpor zrak, a goni jo magnetni motor. — Torej nekaj povsem podobnega sedanjem aeroplanom, ki slone na istem principu: krila za zračni upor in motor za gnilo.

Resnica je sicer, da so se tedanji poskusi ponesrečili, tako da je splošno te misli upadel pogum in je vsa reč klavrnó padla v morje; toda ako je vse to res, tedaj moramo reči, da so že pred dobrimi dvesto leti živeli ljudje, ki so v principu iznašli sedanja zračna letala.

Za nas Slovence pa je to poročilo posebno zanimivo, ker trdi, da je bil tisti poročevalec na cesarja — ljubljanski škof, ki je takrat bil slučajno na Portugalskem. Tu mi manjkoje viri, da bi mogel dognati resnico te trditve. Najbrže pa boste imeli v Ljubljani dokazov o tem, kateri škof je bil takrat za nekaj časa na — Portugalskem. Ali je pa vse vkup le pomota v imenu škofije? A. G.

Marcel Prévost:

Don-Juanke.

Bilo mi je, kot bi se bila zbudila iz začaranih sanj in groza me je bilo pred balkonom in pred podnožnikom. Zagrabila sem za klobuk in plašč in ti telefonirala. Ko sem dobila tvoj odgovor, sem zbežala iz hiše, kakor bi bil izbruhnil požar...

Albina jo krepko prijala za zapestja, rekoč:

— Ti moja, ljuba, draga... Kar groza me je pri tem, kar mi praviš. Ali si res imela namen?

— Da... Jaz mislim, in zdi se mi, da me bo ta misel zopet zgrabila, če se vrnem domov.

— Ostani tukaj pri meni. Ne pustim te oditi, dokler se nisi popolnoma pomirila. Povej mi vso svojo nesrečo in lažje ti bo pri srcu. Jaz sem danes tudi strašno nesrečna in tudi z menoj je vse končano.

— Ti si tudi nesrečna? Torej te bo moja bol le še bolj užalostila.

— O ne, neasprotno, le povej mi, obema nama bo lažje.

— Bila sem pri Riolu in se dala preiskati. Povedal mi je, da sem še dvajsetletno dekle, da imam dekliške žile, da moj občutek, da sem deklica in se še vedno razvijam in da bom šele postala žena, ni nobena prevara. S svojimi štiridesetimi leti jih imam dvajset, in čez dve leti bom še vedno dvajset in tako vse svoje življenje. Dobro vile so mi to izredno darilo položile v zibelko. Toda zraven je bila tudi hudobna čarovnica,

ki je bila dodala: »Vse to boš imela, toda nikoli ne boš postala žena!«

— Tega ne razumem.

— Nikoli ne bom postala bitje kot Jeanne Saulnois ali Kamila Engelmann. Nikoli ne morem postati mati in noben moški me ne more ljubiti. Tudi moderna kirurgija ne more odpraviti moje telesne napake. Trikrat sem bila pri Riolu in ko je slednjič to konstatiral, se je kruti možak mirno smehljaj.

Albina je hotela nekaj odgovoriti, toda Berta jo je prehitela:

— Sedaj sem šele razumela ono čudno sentimentalno življenje, ki sem ga živela. Ljudje so me obsodili, da sem koketna in da živim moško strast. Moški so me najprvo oboževali, potem pa sovražili, ker sem jih slednjič vse zavračala. Albert Saulnois je zaradi mene skoraj znorel. Postal je neozdravljiv nevtrastenik. Nekaj časa sem mislila, da lahko ljubim moške, potem pa ni bilo nič... Ni bila moja krivda. S strahom sem iskala moža, ki bi mi dal prvo ljubezen, ki bi mi rekel svoj: »Sezam«... Nisem ga našla, kajti nisem ga mogla najti, zame ni nobenega »Sezama« na svetu. Tudi možak, ki ga sedaj ljubim in po katerem hrepenim, je tu brez vsake moči... Ali me razumeš Albina? Ali obstoja na svetu še nesrečnejše bitje, kot sem jaz?

Albina, ki ji je prestrašeno strmela v oči, je tiho odgovorila:

— Da, še eno bolj nesrečno bitje obstoja, in to sem jaz. Dokaz temu je, da si mi ti lahko povedala

svojo nesrečo, jaz ti pa svoje ne morem.

In z zlomljenim glasom je dodala:

— Veš, da te skoraj zavidam!... Povej mi pa, kaj si storila z možem, ki te obožava. Če si ga spravila v obup, si storila nekaj neodpustljivega. Pripoveduj!

— Kako vendar govoriš? Je zajecjela Berta. Ko sem zapustila Riola, s potovanjem v Porenje seveda ni bilo nič. Čutila sem se čisto uničeno in osramoteno. Poslala sem Jeanu brzojavko, da ne morem priti, ker sem bolna... Isti večer se je že vrnil v Pariz in udril v moje stanovanje. Med vrsticami brzojavke je bil čital, da je vse končano.

Slino so se ji bile posušile, tako da je morala prenehati govoriti.

— Naprej! je dejala Albina skoraj zapovedujoče. Pri tem si je pa mislila: »Zopet spačena slika moje lastne nesreče! Neizprosna usoda nas zasleduje vse in ne moremo je odvrniti.«

Berta je nadaljevala:

— Bila sem močna... O, nikoli si ne bi bila mislila, da bom imela toliko moči! Ko sem ga videla, sem hotela samo eno: ne odnehati, ne izdati svoje skrivnosti! Izbornó sem igrala svojo vlogo... Strašen prizor, ki zame ni bil nov, kajti enakega sem doživela že z drugimi moškimi. Tako sem vrgla skozi vrata Guillauxa in Saulnoisa. Toda to pot sem lagala, ko sem revoža kričala v obraz: »Ne ljubim vas... Poprej sem mislila, da vas ljubim, toda sedaj vem, da to ni res.« In med tem ko sem to dejala, mi je kar gorel plamen v srcu.

(Dalje.)

Kompletne potrebščine
za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike, kakor tudi sukance, svilo za šivanje v vseh barvah, vezanino, čipke in razne porte kupite najcenejše pri

Josip Petelinc-u
Ljubljana, ob vodi blizu Prežernovega spomenika.
Na veliko! Na malo!

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Carinško posredniški in špedicijski bureau

GROM

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresno pošiljke.

Za jugoslovanski patent št. 2726
od 1. marca 1924 na:

»Postopanje za redukcijo,
čiščenje in aglomeracijo
kovinskih oksidov«

(Vorrichtung zur Reduktion, Reinigung und Anreicherung von Metalloxyden) se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenjene ponudbe na: ing. Milan Šuklje,
Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 7.

Prodajalka

dobra moč v mešanem
blagu, želi premeniti me-
sto. Cenj. dopise na upra-
vo tega lista pod šifro
»Zanesljiva«.

Gospodična

išče posojilo do 8000 Din
za dobo enega leta, ka-
terege bi odplačevala me-
sečno 250 Din z obrestmi.
Ponudbe na upravo lista
pod »Dobre obrestic«.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debelo tiskano
pa Din 1.—.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Uradnik

verziran v mlinski in lesni
industriji, samostojen do-
pisnik v srbohrvatskem,
nemškem, italijanskem in
angleškem jeziku, knji-
govodja z daljšo prakso
želi trajne namestitve. —
Cenj. ponudbe na »Pošti-
ni predal 171«.

Oglašujte v
»Narodnem
Dnevniku«!

TISKARNA »MERKUR«
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852. TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela